

มลพิษทางน้ำกับการดูแลสุขภาพ

นันทนาพร สว่าง * พย.บ.(พยาบาลศาสตรบัณฑิต)

น้ำเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ การบริโภคน้ำที่สะอาด ปราศจากเชื้อโรคและสิ่งเจือปนต่างๆ เป็นสิ่งที่เราควรเรียนรู้ เพื่อป้องกันการเกิดโรค สิ่งที่เราควรเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องมลพิษทางน้ำ ดังนี้

1. น้ำเสียคืออะไรและมีลักษณะอย่างไร

1.1 น้ำเสีย คือ น้ำที่มีสิ่งเจือปนต่างๆมากมาย จนกระทั่งกลายเป็นน้ำที่ไม่เป็นที่ต้องการและน่ารังเกียจของคนทั่วไป น้ำเสียก่อให้เกิดปัญหาต่างๆแก่แหล่งน้ำนั้นๆ เช่น ทำให้น้ำเน่าเหม็นหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตต่างๆ เป็นต้น

1.2 น้ำเสีย แบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะตามสภาพของน้ำเสีย ดังนี้

1.2.1 ลักษณะทางกายภาพ คือ สภาพหรือสภาวะของน้ำที่มองเห็นได้หรือสัมผัสได้ เช่น มีขยะและสิ่งปฏิกูล ความขุ่น สี กลิ่น รส และอุณหภูมิที่ผิดปกติ

1.2.2 ลักษณะทางเคมี คือ มีสารประกอบ ทั้งอนินทรีย์และอินทรีย์ต่างๆ ละลายเจือปนอยู่ในน้ำ ทำให้น้ำมีความเป็นกรด-ด่างเกินปกติ หรือมีโลหะทั้งที่เป็นพิษและไม่เป็นพิษรวมทั้งมีสารอินทรีย์เกินกว่าปกติ

1.2.3 ลักษณะทางชีวภาพ คือ มีการปนเปื้อนของสิ่งมีชีวิตเล็กๆ เช่น แบคทีเรีย เชื้อไวรัส โปรโตซัว และหนอน อันทำให้เกิดโรคต่างๆ ที่มีน้ำเป็นสื่อหรือเป็นพาหะในคนและสัตว์น้ำที่มีลักษณะเช่นนี้ก็จัดเป็นน้ำเสียเช่นกัน

1.2.4 ลักษณะทางสารกัมมันตภาพรังสี คือ มีการปนเปื้อนของสารกัมมันตภาพรังสีซึ่งสามารถเข้าสู่ร่างกายได้หลายทาง เช่น ทางผิวหนัง การหายใจ ฯลฯ ทำให้เป็นอันตรายต่อร่างกายของผู้ที่ได้รับรังสี น้ำที่มีการปนเปื้อนสารกัมมันตภาพรังสีดังกล่าวก็จัดเป็นน้ำเสียเช่นกัน

2. น้ำเสียจากแหล่งใดบ้างที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ

น้ำเสีย เกิดได้จาก 3 แหล่งใหญ่ๆ คือ

2.1 น้ำเสียจากชุมชน ได้แก่ น้ำเสียต่างๆ ที่เกิดจากกิจกรรมประจำวันของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งกิจกรรมที่เป็นอาชีพด้วย

2.2 น้ำเสียจากอุตสาหกรรม ได้แก่ น้ำเสียที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆของโรงงานอุตสาหกรรมทุกประเภทน้ำเสียส่วนใหญ่มักเป็นน้ำล้างเครื่องจักรอุปกรณ์จากกระบวนการผลิตต่างๆ

2.3 น้ำเสียจากเกษตรกรรม ได้แก่ น้ำเสียที่มาจากการทำเกษตรกรรม จากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ต่างๆ จากการเพาะปลูกในหลายๆพื้นที่ซึ่งมีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีทางการเกษตร

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 2 สระบุรี

3. แนวทางการจัดการมลพิษทางน้ำมีอะไรบ้าง

3.1 แนวทางการจัดการ

3.1.1 ให้มีการควบคุมมลพิษทางน้ำของชุมชน โดยจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในบ้านหรืออาคารเพื่อทำการบำบัดน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่างๆ

3.1.2 กระจายอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และเสริมสร้างสมรรถนะแก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับ เพื่อให้การควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.3 ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำ

3.2 แนวทางการลงทุน

3.2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนของส่วนราชการท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและเอกชนในการก่อสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวม

3.3 แนวทางด้านกฎหมาย

3.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังทุกภาคส่วนราชการ

3.4 แนวทางการส่งเสริม

3.4.1 สนับสนุนและร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน รัฐวิสาหกิจ ในการรณรงค์สนับสนุนให้มีการศึกษา วิจัย และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ผู้ประกอบกิจการ มีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการคุณภาพน้ำ การควบคุมน้ำเสียจากแหล่งกำเนิด

3.4.2 สนับสนุนการลดภาษีอากรสำหรับการนำเข้าเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้วัสดุเพื่อการบำบัดน้ำเสียให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและความร่วมมือในการจัดการน้ำเสีย

ทรัพยากรน้ำมีอยู่อย่างจำกัดและมีประโยชน์อย่างมากมาย น้ำเกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยในหลายๆด้าน ดังนั้นเราจึงควรช่วยกันดูแลรักษาแหล่งน้ำให้สะอาดอยู่เสมอและใช้อย่างคุ้มค่า เพื่อที่เราจะได้มีน้ำใช้ในการอุปโภคและบริโภคอย่างพอเพียงและปลอดภัย

แหล่งที่มา

กรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม “คู่มือกฎหมายสิ่งแวดล้อมสำหรับประชาชน มลพิษทางน้ำ” ส่วนผลิตสื่อและเผยแพร่ พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548